

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 5 Φεβρουαρίου 2021
(OR. en)

5932/21

Διοργανικός φάκελος:
2016/0295(COD)

COMER 9
CONOP 3
CFSP/PESC 101
ECO 16
UD 36
ATO 8
COARM 14

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	4 Φεβρουαρίου 2021
Αποδέκτης:	κ. Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Γενικός Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2021) 42 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2021) 42 final.

σνημμ.: COM(2021) 42 final

Βρυξέλλες, 3.2.2021
COM(2021) 42 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού
συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μειτείας και της
διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης**

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 περί κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών, της μεταφοράς, της μεσιτείας και της διαμετακόμισης ειδών διπλής χρήσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το άρθρο 23 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 (στο εξής: κανονισμός) επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με «τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις της Συντονιστικής Ομάδας Διπλής Χρήσης» (Dual-Use Coordination Group — DUCG). Περαιτέρω, το άρθρο 25 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να υποβάλλει ανά τριετία «πλήρη έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τον αντίκτυπο» του εν λόγω κανονισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Το άρθρο 25 παράγραφος 3 ορίζει ότι η έκθεση περιλαμβάνει ειδικά τμήματα σχετικά με τα πεπραγμένα της Συντονιστικής Ομάδας Διπλής Χρήσης (στο εξής: ομάδα DUCG), την καθιέρωση ασφαλούς και κρυπτογραφημένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, καθώς και την εφαρμογή του άρθρου 15 παράγραφοι 1 και 2, οι οποίες αφορούν τις επικαιροποιήσεις των καταλόγων ελέγχου, και του άρθρου 24, το οποίο αφορά τις εθνικές κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης του κανονισμού. Υπό το πρίσμα αυτό, η Επιτροπή ξεκίνησε τη δημοσίευση ετήσιων εκθέσεων σχετικά με τον έλεγχο των εξαγωγών το 2013, και στην ανακοίνωσή της του 2014 με θέμα «Η επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών»¹ αναγνώρισε ότι η δημοσίευση εκθέσεων και μη ευαίσθητων πληροφοριών σχετικά με τον εν λόγω έλεγχο, πέραν των ειδικών απαιτήσεων του άρθρου 15, του άρθρου 23 παράγραφος 3, του άρθρου 25 παράγραφος 3 και του άρθρου 24, αποτελεί ζωτικής σημασίας βήμα για την ενίσχυση της διαφάνειας και τη βελτίωση της συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων και της ικανότητάς τους να εφαρμόζουν τους ελέγχους.

Η παρούσα έκθεση, η οποία συντάχθηκε από την Επιτροπή με βάση στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη² στην ομάδα DUCG, παρέχει πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού το 2019 και συμπεριλαμβάνει συγκεντρωτικά στοιχεία για τον έλεγχο των εξαγωγών για το 2018.

2. ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Επανεξέταση της πολιτικής ελέγχου των εξαγωγών

Η νομοθετική διαδικασία για τον εκσυγχρονισμό των ενωσιακών ελέγχων των εξαγωγών, η οποία ξεκίνησε το 2016³, σημείωσε σημαντική πρόοδο το 2019, με την έγκριση από το Συμβούλιο εντολής για διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούνιο του 2019 και την έναρξη τριμερών διαπραγματεύσεων μεταξύ των συννομοθετών το φθινόπωρο. Το

¹ COM(2014) 244 final της 24.4.2014.

² Οι αρμόδιες αρχές ορισμένων κρατών μελών δημοσιεύουν επίσης εκθέσεις σχετικά με το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

³ Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής COM(2016) 616 είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1476175365847&uri=CELEX:52016PC0616>

Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Επιτροπή πραγματοποίησαν δύο τριμερείς διαπραγματεύσεις, τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 2019.

Η Επιτροπή διεξήγαγε σειρά στοχευμένων διαβουλεύσεων και επαφών με βασικούς φορείς της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών κατά τη διάρκεια του 2019. Ειδικότερα, στις 13 Δεκεμβρίου 2019 διοργανώθηκε ένα φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών, από κοινού με τη φινλανδική Προεδρία του Συμβουλίου της ΕΕ, για την ανταλλαγή απόψεων με φορείς της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών⁴.

2.2 Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009

Επικαιροποίηση του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ το 2019

Ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ που περιλαμβάνεται στο παράρτημα I του κανονισμού τροποποιήθηκε μία φορά κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, προκειμένου να επικαιροποιηθεί ο κατάλογος των ειδών διπλής χρήσης που υπόκεινται σε έλεγχο. Η τροποποίηση αυτή⁵ ενσωμάτωσε περισσότερες από 300 αλλαγές που συμφωνήθηκαν στα πολυμερή συστήματα ελέγχου των εξαγωγών το 2018 (κυρίως από τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν στην ολομέλεια του Διακανονισμού του Wassenaar το 2018, πολλές εκ των οποίων ήταν συντακτικού χαρακτήρα). Τα παραρτήματα II και IV του κανονισμού επικαιροποιήθηκαν επίσης σύμφωνα με τις τροποποιήσεις του παραρτήματος I.

Ιδίως, ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ του 2019 εισήγαγε νέους ελέγχους για ορισμένα χωριστά τρανζίστορ μικροκυμάτων (3A001β3στ), γεννήτριες σημάτων με καθορισμένο “εύρος ζώνης διαμόρφωσης ραδιοσυχνοτήτων” (3A002δ5), λογισμικό σχεδιασμένο για την αποκατάσταση της λειτουργίας μικροϋπολογιστών/μικροεπεξεργαστών μετά την αποδιοργάνωση ηλεκτρομαγνητικού παλμού (EMP) ή ηλεκτροστατικής εκκένωσης (ESD) (3D005), για μάσκες ή πλεγματίδια που έχουν σχεδιαστεί για οπτικούς αισθητήρες (6B002) και για πλατφόρμες εκτόξευσης για οχήματα εκτόξευσης στο διάστημα (9A004ζ). Από την άλλη πλευρά, καταργεί τον έλεγχο της τεχνολογίας για τη συγκόλληση με διάχυση για κατασκευαστικά μέρη αεριοστροβίλων (9E003α7) και εισάγει νέες σημειώσεις περί μη ελέγχου για τα υλικά απορρόφησης ηλεκτρομαγνητικών κυμάτων από “αφρώδες ανοικτών κυψελίδων” υλικό (1C001), καθώς και για τα είδη «ασφάλειας πληροφοριών» που είναι ειδικά σχεδιασμένα για “συνδεδεμένη εφαρμογή μη στρατιωτικής βιομηχανίας” (5A002). Ο κατάλογος ελέγχου της ΕΕ του 2019 περιλαμβάνει επίσης τροποποιήσεις στους ελέγχους για τις εργαλειομηχανές οδοντωτών τροχών (2B003), τους μετατροπείς ψηφιακού σε αναλογικό (3A001α5β) και τις μάσκες με πολλαπλά στρώματα (3B001η), καθώς και για τα υδρόφωνα που λειτουργούν σε βάθη υπερβαίνοντα τα 1 000 m (6A001α2α6), τα υποβρύχια οχήματα (8A001γ) και τους κινητήρες εκτόνωσης (9A111).

Δημοσιεύθηκε, ως έγγραφο καθοδήγησης, «αναλυτικό σημείωμα των τροποποιήσεων», το οποίο παρέχει επισκόπηση όλων των τεχνικών αλλαγών του καταλόγου ελέγχου ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ του 2019⁶. Ο επικαιροποιημένος και ενοποιημένος κατάλογος ελέγχου της ΕΕ τέθηκε σε εφαρμογή στις 31 Δεκεμβρίου 2019, επιτρέποντας στην ΕΕ να τηρήσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της όσον αφορά τους ελέγχους των εξαγωγών και στηρίζοντας την

⁴ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/december/tradoc_158495.pdf

⁵ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/2199 της Επιτροπής, της 17ης Οκτωβρίου 2019 (ΕΕ L 338 της 30.12.2019, σ. 1).

⁶ Το συνοπτικό σημείωμα είναι διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158393.pdf

ανταγωνιστικότητα των εξαγωγέων της ΕΕ στις περιπτώσεις που οι παράμετροι των ελέγχων προσαρμόστηκαν στις τεχνολογικές εξελίξεις.

Σχέδια έκτακτης ανάγκης για το Brexit

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξέδωσαν, στις 25 Μαρτίου 2019, τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/496 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 428/2009 του Συμβουλίου με τη χορήγηση ενωσιακής γενικής άδειας εξαγωγής για την εξαγωγή ορισμένων ειδών διπλής χρήσης από την Ένωση προς το Ηνωμένο Βασίλειο⁷. Η εν λόγω τροποποίηση αποτελούσε τμήμα μιας δέσμης μέτρων στο πλαίσιο ενός «σχεδίου έκτακτης ανάγκης για την περίπτωση αποχώρησης χωρίς συμφωνία» για ορισμένους τομείς, ώστε να μετριαστούν οι κίνδυνοι της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, η κύρωση της συμφωνίας αποχώρησης την έχει καταστήσει άνευ αντικειμένου.

2.3 Εθνική εφαρμογή και μέτρα επιβολής

Μέτρα εφαρμογής

Ο κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, αλλά προβλέπει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν ορισμένα μέτρα για την εφαρμογή συγκεκριμένων διατάξεων και ότι οι πληροφορίες σχετικά με τα εν λόγω μέτρα θα πρέπει να δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενημερωτικό σημείωμα του 2016⁸ παρέχει μια επισκόπηση των μέτρων που έλαβαν τα κράτη μέλη, τα οποία περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την επέκταση των ελέγχων της μεσιτείας και της διαμετακόμισης, την επέκταση των ελέγχων σε μη απαριθμούμενα είδη για λόγους δημόσιας ασφάλειας και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη θέσπιση εθνικών γενικών αδειών εξαγωγής, την εφαρμογή ελέγχων ενδοενωσιακών μεταφορών για μη απαριθμούμενα είδη, καθώς και πληροφορίες σχετικά με τις αρμόδιες αρχές.

Τα κράτη μέλη κοινοποίησαν νέα μέτρα το 2019: Η Γαλλία θέσπισε εθνική γενική άδεια για την εξαγωγή ειδών διπλής χρήσης για την επισκευή πολιτικών αεροσκαφών, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο επικαιροποίησε επτά ανοικτές γενικές άδειες εξαγωγής και μία ανοικτή γενική άδεια μεταφόρτωσης για να αποτυπωθούν αλλαγές στον κατάλογο ελέγχου των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ. Επιπλέον, το Ηνωμένο Βασίλειο δημοσίευσε στις 24 Σεπτεμβρίου 2019 κατευθυντήριες γραμμές για τους ελέγχους των εξαγωγών: είδη διπλής χρήσης, λογισμικό και τεχνολογία, είδη που χρησιμοποιούνται για βασανιστήρια και ραδιενεργές πηγές.

Μέτρα επιβολής

Το άρθρο 24 του κανονισμού ορίζει ότι «[κ]άθε κράτος μέλος λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίσει την πλήρη επιβολή της εφαρμογής όλων των διατάξεων του παρόντος κανονισμού. Καθορίζει ιδίως τις κυρώσεις για παραβάσεις του παρόντος κανονισμού και των διατάξεων εφαρμογής του. Οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές.» Το άρθρο 25 παράγραφος 3 στοιχείο ε) ορίζει ότι η έκθεση της Επιτροπής πρέπει να περιλαμβάνει ειδικό τμήμα σχετικά με «τα μέτρα που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη βάσει του άρθρου 24 και κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή βάσει της παραγράφου 1 του

⁷ ΕΕ L 85 της 27.3.2019, σ. 1.

⁸ ΕΕ C 304 της 20.8.2016, σ. 3.

[εν λόγω] άρθρου.» Κατάλογος των εθνικών μέτρων επιβολής δημοσιεύθηκε μαζί με την ετήσια έκθεση σχετικά με τον έλεγχο των εξαγωγών του 2019⁹ και παραμένει επίκαιρος.

3. ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΔΙΠΛΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

Το άρθρο 23 παράγραφος 3 του κανονισμού επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να «υποβάλλει ετήσια έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τις δραστηριότητες, τις έρευνες και τις διαβουλεύσεις της Συντονιστικής Ομάδας Διπλής Χρήσης», η οποία απαρτίζεται από εμπειρογνώμονες της Επιτροπής και των κρατών μελών και έχει ως ρόλο να εξετάζει κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή των ελέγχων των εξαγωγών, προκειμένου να βελτιωθούν πρακτικά η συνοχή και η αποτελεσματικότητά τους σε ολόκληρη την ΕΕ. Περαιτέρω, το άρθρο 25 παράγραφος 3 στοιχείο α) προσθέτει ότι «[η] έκθεση περιλαμβάνει ειδικά τμήματα σχετικά με τη Συντονιστική Ομάδα Διπλής Χρήσης, περιλαμβανομένων των πεπραγμένων της».

Κατά την περίοδο αναφοράς, η Συντονιστική Ομάδα Διπλής Χρήσης συνεδρίασε επτά φορές, επιβεβαιώνοντας τον ρόλο της ως φόρουμ διαβουλεύσεων για διάφορα επίκαιρα θέματα που περιγράφονται στην παρούσα έκθεση.

3.1 Διαβουλεύσεις για θέματα εφαρμογής – Γενική ανταλλαγή πληροφοριών

Η ομάδα DUCG διεξήγαγε *γενικές ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με θέματα ελέγχων των εξαγωγών*, μεταξύ άλλων, προς υποστήριξη του εκσυγχρονισμού των ενωσιακών ελέγχων των εξαγωγών. Η ομάδα DUCG διεξήγαγε ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με *τις ποινές και τις κυρώσεις το 2019*, βάσει της οποίας δημοσίευσε «*Επισκόπηση των εθνικών μέτρων επιβολής*» ως παράρτημα στην ετήσια έκθεση σχετικά με τον έλεγχο των εξαγωγών του 2019.

Η ομάδα DUCG αντάλλαξε πληροφορίες σχετικά με τα *εθνικά μέτρα εφαρμογής* και συνέχισε τις προετοιμασίες για την επικαιροποίηση του σχετικού ενημερωτικού σημειώματος στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

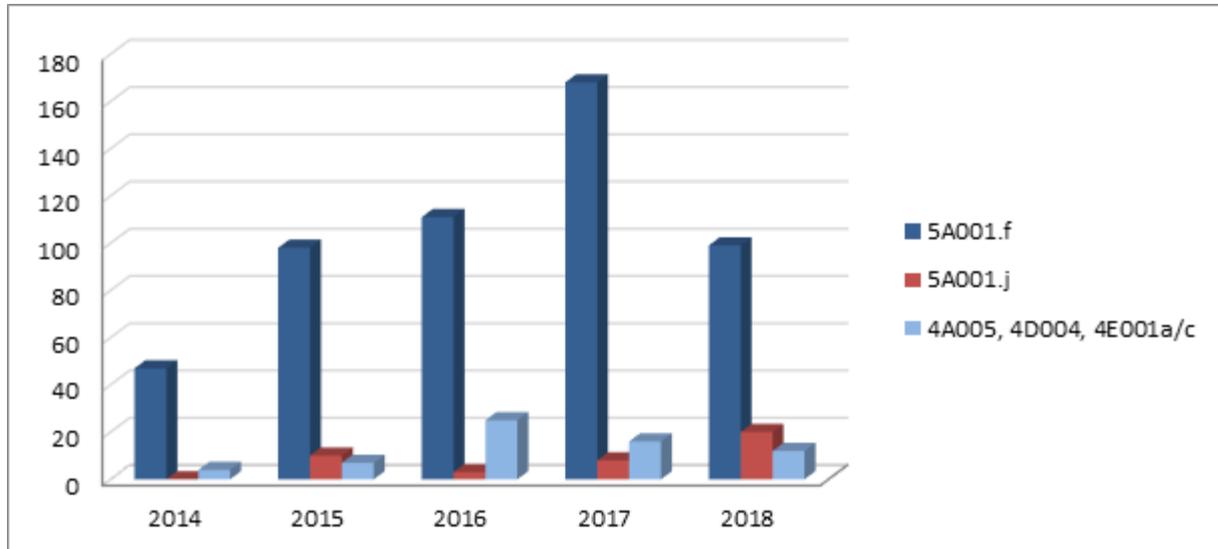
Η ομάδα DUCG επανεξέτασε τη *μεθοδολογία και την προσέγγιση που υιοθετείται για την ανταλλαγή στοιχείων* και διεξήγαγε *άσκηση συλλογής στοιχείων σχετικών με τις χορηγήσεις αδειών* βάσει των στοιχείων του 2018, προκειμένου να ενισχύσει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών —ιδίως όσον αφορά τη συλλογή στοιχείων για τις εξαγωγές βάσει συνολικών και γενικών αδειών εξαγωγής— και να αυξήσει τη δημόσια διαφάνεια για τους ενωσιακούς ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης (για την εκπόνηση της εν λόγω ετήσιας έκθεσης ελέγχου των εξαγωγών χρησιμοποιήθηκαν συγκεντρωτικά στοιχεία της ΕΕ για το 2018).

Λαμβάνοντας υπόψη τη συζήτηση σχετικά με τον έλεγχο των ειδών κυβερνοεπιτήρησης, η ομάδα DUCG διεξήγαγε *ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την εφαρμογή ελέγχων στις τεχνολογίες κυβερνοεπιτήρησης* το 2018. Η «Ομάδα Εμπειρογνομόνων σε Θέματα Τεχνολογιών Παρακολούθησης» (Surveillance Technology Expert Group — STEG) συνέχισε

⁹

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/index.cfm?fuseaction=list&n=10&adv=0&coteId=1&year=2019&number=562&version=F&dateFrom=&dateTo=&serviceId=&documentType=&title=&titleLanguage=&titleSearch=EXACT&sortBy=NUMBER&sortOrder=DESC#>

να λειτουργεί ως φόρουμ για την ad hoc ανταλλαγή πληροφοριών, αλλά δεν πραγματοποίησε καμία συνεδρίαση το 2019. Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τα κράτη μέλη δείχνουν μείωση του αριθμού των αδειών (131 άδειες το 2018, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα). Κατά την ίδια περίοδο, εκδόθηκαν 27 αρνήσεις χορήγησης άδειας για είδη κυβερνοεπιτήρησης¹⁰.

3.2 Τεχνική ανταλλαγή πληροφοριών – Θέματα εφαρμογής

- *Υποστήριξη για την εκπόνηση επικαιροποιήσεων του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ*

Ζητήθηκε η γνώμη της ομάδας DUCG σχετικά με τον προαναφερθέντα αναθεωρημένο κατάλογο ελέγχου της ΕΕ. Εθνικοί εμπειρογνώμονες, καθώς και παρατηρητές από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, συμμετείχαν σε ειδική συνεδρίαση της ομάδας DUCG στις 16 Μαΐου 2019 και παρουσίασαν τις σημαντικότερες αλλαγές στον κατάλογο ελέγχου της ΕΕ.

- *Ανταλλαγή τεχνικών πληροφοριών σχετικά με ειδικά θέματα εφαρμογής*

Η ομάδα DUCG συζήτησε ορισμένα ειδικά θέματα εφαρμογής υπό το φως εκθέσεων αρμόδιων αρχών, τα οποία αφορούσαν, για παράδειγμα, τα στοιχεία του παραλήπτη και του τελικού χρήστη στις άδειες εξαγωγής και τις τελωνειακές διασαφήσεις, την ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο των ενωσιακών γενικών αδειών εξαγωγής (EU General Export Authorisations — EUGEA), τις προσεγγίσεις για τον προσδιορισμό των προσώπων που υπόκεινται σε κυρώσεις και τα οποία εμπλέκονται σε εξαγωγές που υπόκεινται σε έλεγχο, και τον προσδιορισμό τρίτων —παραληπτών και μεσαζόντων— στο τυποποιημένο έντυπο άδειας.

¹⁰ 23 αρνήσεις χορήγησης άδειας εκδόθηκαν το 2018 για εξοπλισμό υποκλοπών ή ηλεκτρονικών παρεμβολών κινητών τηλεπικοινωνιών (5A001.στ), 2 για συστήματα ή εξοπλισμό επιτήρησης επικοινωνιών δικτύων στο Πρωτόκολλο Διαδικτύου (IP) (5A001.ι) και 2 για λογισμικό εισβολής (4A005 κ.ά.).

3.3 Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τους ελέγχους των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης

Η ομάδα DUCG συγκρότησε μια «ομάδα τεχνικών εμπειρογνομόνων για την ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών συμμόρφωσης για την πανεπιστημιακή κοινότητα» (Technical Expert Group on the development of compliance guidelines for academia — TEG-DUR). Η ομάδα TEG-DUR πραγματοποίησε δύο συνεδριάσεις —στις 13 Ιουνίου και στις 16 Οκτωβρίου 2019— και παρουσίασε την πρόοδο των εργασιών της στα ενδιαφερόμενα μέρη στο φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών στις 13 Δεκεμβρίου 2019.

3.4 Ηλεκτρονική ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών

Το άρθρο 25 παράγραφος 3 στοιχείο β) επιβάλλει στην Επιτροπή την υποχρέωση να συμπεριλαμβάνει στην έκθεσή της ειδικό τμήμα σχετικά με «την εφαρμογή του άρθρου 19 παράγραφος 4, με μνεία της προόδου που έχει σημειωθεί ως προς την καθιέρωση του ασφαλούς και κρυπτογραφημένου συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής». Η Επιτροπή, υποστηριζόμενη από την ομάδα DUCG, συνέχισε την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού συστήματος ειδών διπλής χρήσης (DUeS), ενός ασφαλούς και κρυπτογραφημένου ηλεκτρονικού συστήματος που φιλοξενείται στα συστήματα της Επιτροπής, προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών ελέγχου των εξαγωγών και της Επιτροπής. Κατά τη διάρκεια του 2019, η ομάδα DUCG συμφώνησε συγκεκριμένες βελτιώσεις στο σύστημα DUeS και ανέπτυξε λειτουργίες που υποστηρίζουν τις κοινοποιήσεις αρνήσεων σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 5 του κανονισμού και τις διμερείς διαβουλεύσεις μεταξύ αρμόδιων αρχών βάσει του άρθρου 11 και του άρθρου 13 παράγραφος 5 του κανονισμού. Στο σύστημα DUeS έγιναν και άλλες, λιγότερο σημαντικές επικαιροποιήσεις, π.χ. τον Δεκέμβριο του 2019 επικαιροποιήθηκε ο κατάλογος των ειδών στο σύστημα DUeS ώστε να αντικατοπτρίζει την επικαιροποίηση του καταλόγου ελέγχου της ΕΕ του 2019 βάσει του κατ' εξουσιοδότηση κανονισμού (ΕΕ) 2019/2199 της Επιτροπής.

Επιπλέον, η ομάδα DUCG συνέχισε να υποστηρίζει, μέσω ειδικής ομάδας τεχνικών εμπειρογνομόνων, την ανάπτυξη μιας «ηλεκτρονικής πλατφόρμας αδειοδότησης», η οποία θα χρησιμοποιείται από τις αρμόδιες αρχές σε εθελοντική βάση. Η ειδική ομάδα τεχνικών εμπειρογνομόνων για την ηλεκτρονική αδειοδότηση συνεδρίασε δύο φορές —στις 18 Μαρτίου και στις 14 Οκτωβρίου 2019— και παρείχε συνεχή υποστήριξη στο «πilotικό έργο eLicensing». Στα τέλη του 2019, το «πilotικό μοντέλο Front Office» και το «πilotικό μοντέλο Back Office» ήταν έτοιμα για δοκιμές από τις αρμόδιες αρχές, ενώ έχουν αρχίσει οι συζητήσεις στο πλαίσιο του έργου «Certex» σχετικά με την ενσωμάτωση των συστημάτων ηλεκτρονικής αδειοδότησης ειδών διπλής χρήσης στην πρωτοβουλία της ενιαίας θυρίδας των τελωνείων. Η βελγική αρμόδια αρχή της Βαλονίας έγινε η 5η αρχή που εντάχθηκε στο pilotικό έργο (μαζί με τις αρμόδιες αρχές της Ιταλίας, της Λετονίας, της Ρουμανίας και της Ελλάδας). Το έργο παρουσιάστηκε στους ενδιαφερόμενους φορείς στο φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών στις 13 Δεκεμβρίου 2019. Οι πλατφόρμες ηλεκτρονικής αδειοδότησης προγραμματίζεται να τεθούν σε λειτουργία στις εν λόγω αρμόδιες αρχές εντός του 2020.

3.5 Η ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για τα είδη διπλής χρήσης

Το 2019 η ομάδα εμπειρογνομόνων της ΕΕ για τα είδη διπλής χρήσης, η οποία λειτουργεί υπό την αιγίδα του Κοινού Κέντρου Ερευνών (JRC) της Επιτροπής, και εμπειρογνώμονες που διέθεσαν τα κράτη μέλη συνέχισαν να παρέχουν στήριξη στις αρμόδιες αρχές που ζητούσαν

τεχνικές συμβουλές σχετικά με την αξιολόγηση συγκεκριμένων περιπτώσεων αδειοδότησης. Συνολικά, κατά την περίοδο αναφοράς, παρασχέθηκαν 9 τεχνικές συμβουλές σχετικά με την ταξινόμηση εμπορευμάτων σε 6 αρμόδιες αρχές.

3.6 Εφαρμογή και επιβολή

Η ομάδα DUCG αντάλλαξε πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή και την επιβολή των ελέγχων. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το 2019 το ενωσιακό δίκτυο ελέγχου των εξαγωγών, το οποίο περιλαμβάνει προσωπικό των αρμόδιων αρχών αδειοδότησης των κρατών μελών και της Επιτροπής, απαρτιζόταν από περισσότερους από 450 υπαλλήλους. Όσον αφορά την επιβολή της νομοθεσίας, το 2018 καταγράφηκαν 218 παραβάσεις των κανονισμών για τον έλεγχο των εξαγωγών, ενώ επιβλήθηκαν 85 διοικητικές κυρώσεις και 19 ποινικές κυρώσεις από τις εθνικές αρχές επιβολής του νόμου.

3.7 Ανάπτυξη ικανοτήτων

Το 2019 η ομάδα DUCG υποστήριξε τη διοργάνωση από το JRC της Επιτροπής σε συνεργασία με το Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ μιας εκδήλωσης στην Ίσπρα (Ιταλία) στις 17-19 Σεπτεμβρίου 2019, στο πλαίσιο της οποίας συνδυάστηκαν το *12ο τεχνικό σεμινάριο του Κοινού Κέντρου Ερευνών και της Εθνικής Διοίκησης Πυρηνικής Ασφάλειας των ΗΠΑ (NNSA)*¹¹, το οποίο απευθυνόταν στις αρχές αδειοδότησης, και η *8η συνεδρίαση εξέτασης της προόδου όσον αφορά την εκπαίδευση στην ταυτοποίηση εμπορευμάτων*, η οποία απευθυνόταν στις τελωνειακές αρχές, συμπεριλαμβανομένης επίσης μιας κοινής άσκησης τελωνειακών αρχών και αρχών αδειοδότησης.

Το JRC της Επιτροπής παρουσίασε το «Εγχειρίδιο ελέγχου των εξαγωγών για τις χημικές ουσίες», το οποίο προσδιορίζει κωδικούς αντιστοιχίας για τις χημικές ουσίες (αριθμός ταξινόμησης ελέγχου εξαγωγής, τελωνειακός κωδικός, αριθμός CAS¹², χημικός αριθμός και ονομασία) βάσει διαφόρων εμπορικών κανονισμών της ΕΕ.

3.8 Διαφάνεια και διάλογος με τη βιομηχανία και την πανεπιστημιακή κοινότητα

Η ομάδα DUCG υποστήριξε τη διοργάνωση ενός «φόρουμ για τον έλεγχο των εξαγωγών» στις 13 Δεκεμβρίου 2019 στις Βρυξέλλες, στο οποίο συμμετείχαν κλαδικές ενώσεις, εταιρείες ειδών διπλής χρήσης, εκπρόσωποι της πανεπιστημιακής κοινότητας και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για να συζητήσουν την εφαρμογή των ενωσιακών ελέγχων των εξαγωγών και τη νομοθετική διαδικασία εκσυγχρονισμού τους. Συνολικά, το 2019 η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές διοργάνωσαν ή συμμετείχαν σε περισσότερες από 205 εκδηλώσεις ενημέρωσης της βιομηχανίας.

Η ομάδα DUCG εκπόνησε επίσης έγγραφα για τη διευκόλυνση της εφαρμογής των κανονισμών από τους εξαγωγείς. Ιδίως, εκπονήθηκε μια «σύνοψη του αναλυτικού σημειώματος των τροποποιήσεων του 2019», στην οποία συνοψίζονται, για ενημερωτικούς σκοπούς, οι τροποποιήσεις που έγιναν στο κείμενο για τους ελέγχους του καταλόγου των ελέγχων σύμφωνα με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2019/2199 της Επιτροπής¹³.

¹¹ Η Εθνική Διοίκηση Πυρηνικής Ασφάλειας (NNSA) υπάγεται στο Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ.

¹² Ο αριθμός CAS είναι ένας μοναδικός αριθμός που αποδίδεται σε συγκεκριμένη χημική ουσία από την Chemical Abstract Service (CAS).

¹³ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2019/october/tradoc_158392.pdf

4. ΕΝΩΣΙΑΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ – ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η συγκέντρωση αξιόπιστων πληροφοριών για τις συνολικές εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης (συμπεριλαμβανομένων των μη απαριθμούμενων ειδών διπλής χρήσης) παρουσιάζει δυσκολίες, επειδή δεν υπάρχει αντίστοιχα καθορισμένος οικονομικός τομέας. Ωστόσο, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη συγκεντρώνουν στοιχεία που επιτρέπουν κατά προσέγγιση εκτιμήσεις όσον αφορά τις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης, με βάση, αφενός, συγκεκριμένα στοιχεία αδειοδότησης που συλλέγονται από τις αρμόδιες αρχές και, αφετέρου, στατιστικές για τα τελωνειακά εμπορεύματα τα οποία περιλαμβάνουν τα είδη διπλής χρήσης. Οι εκτιμήσεις των στοιχείων για τις εξαγωγές για το 2018 παρουσιάζονται παρακάτω. Επισημαίνεται ότι οι εκτιμήσεις που παρουσιάζονται παρακάτω δεν περιλαμβάνουν τις υπηρεσίες και τις άυλες μεταφορές τεχνολογίας που συνδέονται με το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης.

4.1 Εμπόριο ειδών διπλής χρήσης της ΕΕ: είδη και προορισμοί

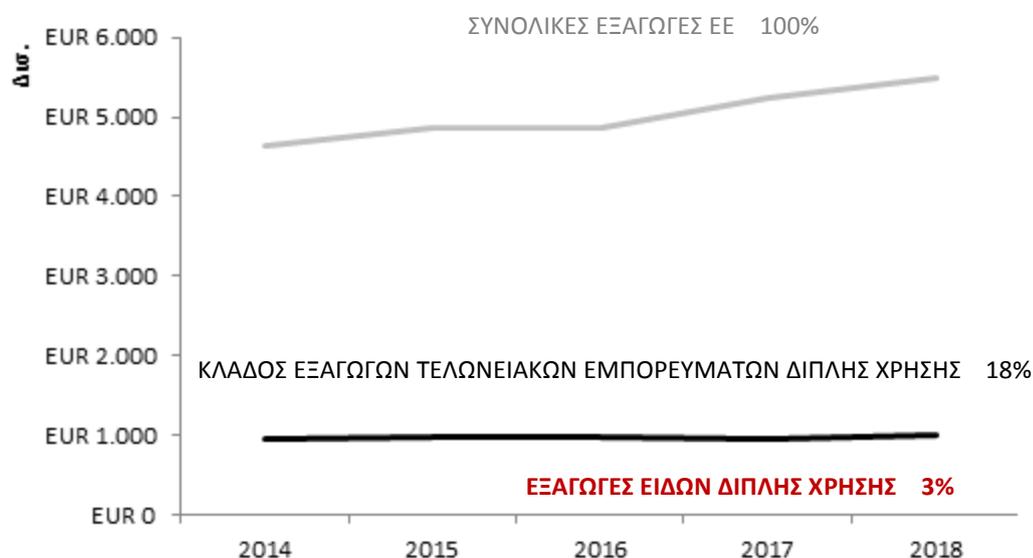
Το 2019 ο κανονισμός εφαρμόστηκε κατά κύριο λόγο στην εξαγωγή περίπου 1 858 ειδών διπλής χρήσης τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα Ι (τον «κατάλογο ελέγχου της ΕΕ») και ταξινομούνται σε 10 κατηγορίες (διάγραμμα 1). Τα εν λόγω είδη διπλής χρήσης αντιστοιχούν σε περίπου 1 000 τελωνειακά εμπορεύματα, στα οποία περιλαμβάνονται χημικές ουσίες, μέταλλα και μη μεταλλικά ορυκτά προϊόντα, ηλεκτρονικοί υπολογιστές, ηλεκτρονικά και οπτικά προϊόντα, ηλεκτρικός εξοπλισμός, μηχανήματα, οχήματα και εξοπλισμός μεταφορών κ.λπ. και, σε αυτό το ευρύ και πολυσύνθετο σύνολο εμπορευμάτων, κατατάσσονται συνήθως στα προϊόντα υψηλής τεχνολογίας.

Διάγραμμα 1: Αριθμός ειδών διπλής χρήσης που απαριθμούνται στις 10 κατηγορίες του παραρτήματος Ι μετά την έκδοση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2199.

Οι στατιστικές εκτιμήσεις για τη σχετική σημασία του εμπορίου ειδών διπλής χρήσης δείχνουν ότι οι εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης αντιπροσωπεύουν περίπου το 3 % των συνολικών εξαγωγών της ΕΕ (εντός και εκτός ΕΕ), εντάσσονται δε εντός ενός ευρέος

«κλάδου εξαγωγών τελωνειακών εμπορευμάτων διπλής χρήσης»¹⁴, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει, σε διαφορετικούς βαθμούς, ορισμένα είδη διπλής χρήσης (διάγραμμα 2).

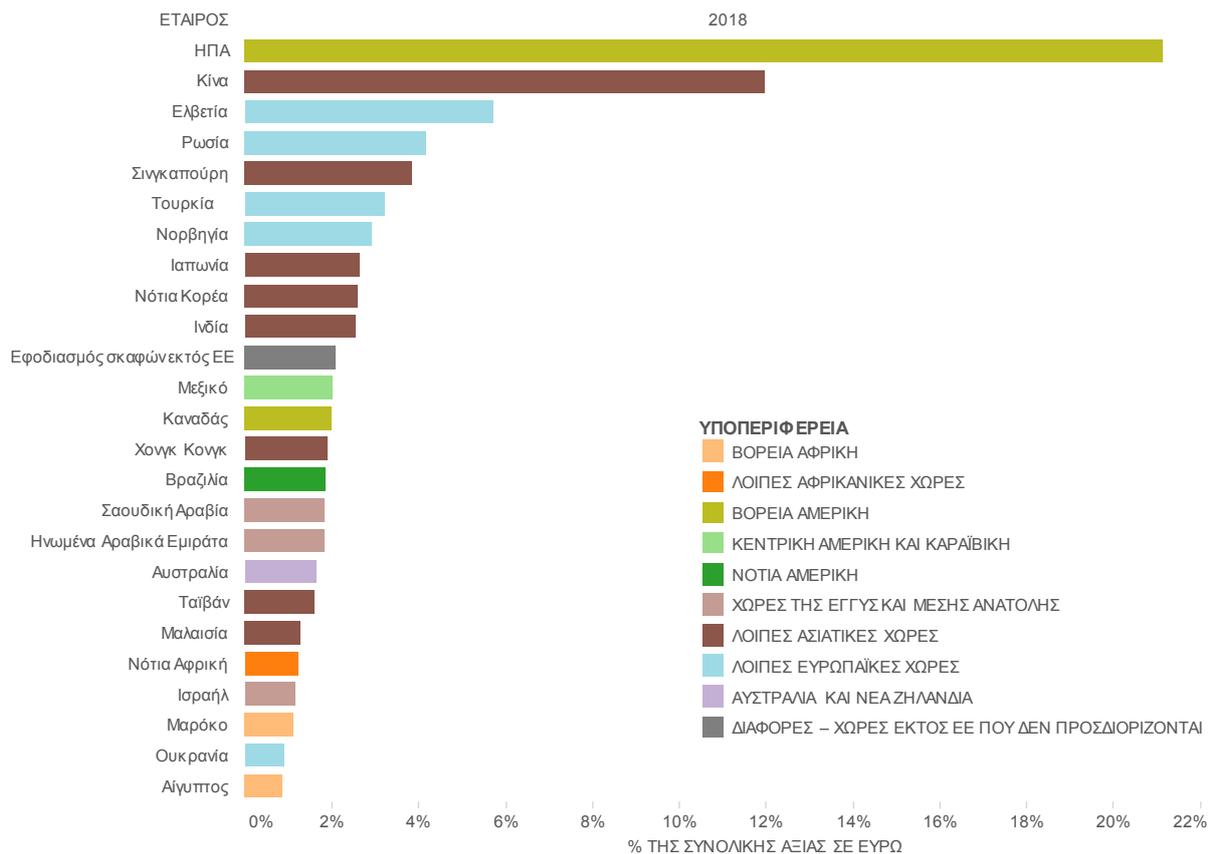

Διάγραμμα 2: Στατιστικές εκτιμήσεις των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης εντός και εκτός ΕΕ.

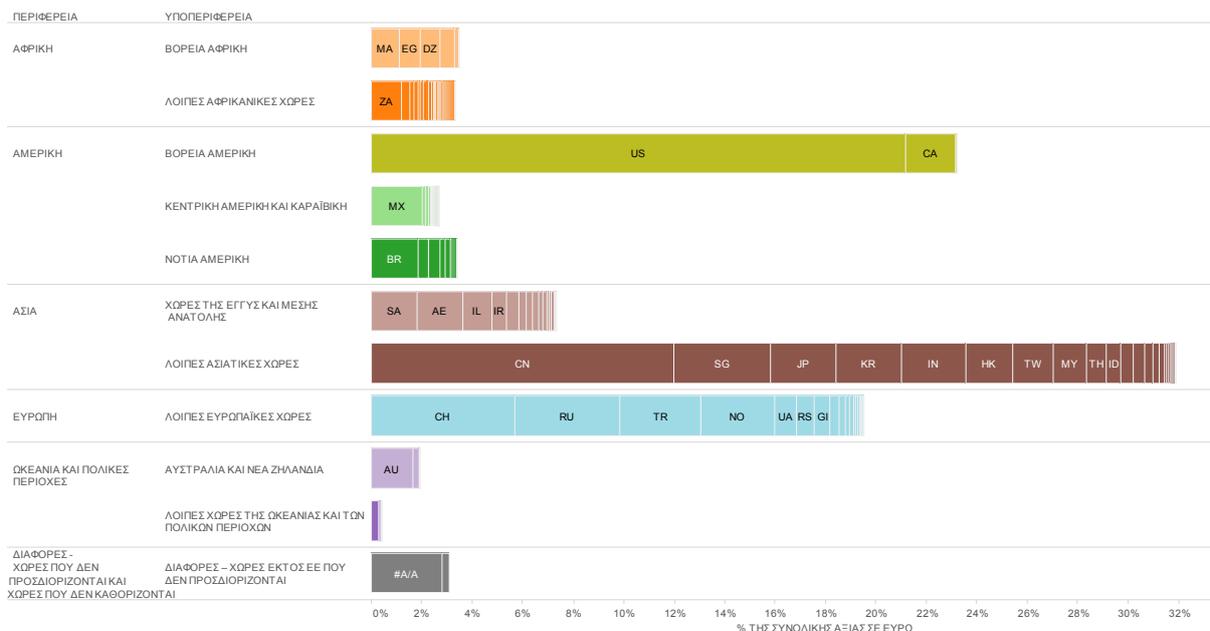
Από τις στατιστικές εκτιμήσεις προκύπτουν επίσης οι κύριοι προορισμοί των εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης και φαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος των εν λόγω εξαγωγών κατευθύνεται προς χώρες που αναφέρονται σε ενωσιακές γενικές άδειες εξαγωγής (EUGEA). Οι χώρες προορισμού αντικατοπτρίζουν τη δομή της εξαγωγικής αγοράς της ΕΕ όσον αφορά τα σχετικά εμπορεύματα, καθώς και τη διευκόλυνση του εμπορίου μέσω των EUGEA (διαγράμματα 3 και 4)¹⁵.

¹⁴ Η στατιστική μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής χρησιμοποιεί έναν πίνακα αντιστοιχίας, ο οποίος καταρτίστηκε από τη ΓΔ TAXUD, μεταξύ των αριθμών ταξινόμησης των ειδών διπλής χρήσης και των τελωνειακών κωδικών και των στοιχείων COMEXT της Eurostat, καθώς και στοιχεία σχετικά με τις αδειοδοτήσεις. Η έννοια του «κλάδου εξαγωγών τελωνειακών εμπορευμάτων διπλής χρήσης» αναφέρεται σε ένα ευρύ και πολυσύνθετο σύνολο εμπορευμάτων το οποίο περιλαμβάνει τα είδη διπλής χρήσης. Το εμπόριο ειδών διπλής χρήσης λαμβάνει χώρα εντός του εν λόγω συνόλου εμπορευμάτων, αλλά δεν ταυτίζεται με αυτό, καθώς τα εμπορεύματα που εντάσσονται στον κλάδο εξαγωγών τελωνειακών εμπορευμάτων διπλής χρήσης δεν είναι επ' ουδενί όλα πράγματι είδη διπλής χρήσης.

¹⁵ Ως «Εφοδιασμός σκαφών εκτός ΕΕ» νοείται η παράδοση εφοδίων για πλοία και αεροσκάφη. Ως «Διάφορες – χώρες εκτός ΕΕ που δεν προσδιορίζονται» νοούνται χώρες και εδάφη που δεν προσδιορίζονται στο πλαίσιο του εμπορίου με τρίτες χώρες (οι κωδικοί αυτοί χρησιμοποιούνται συνήθως για εμπορεύματα που παραδίδονται σε εγκαταστάσεις ανοικτής θάλασσας).

Διάγραμμα 3: Εκτιμήσεις ενωσιακών εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης: Κύριες 25 χώρες και υποπεριφέρειες προορισμού των εξαγωγών το 2018.

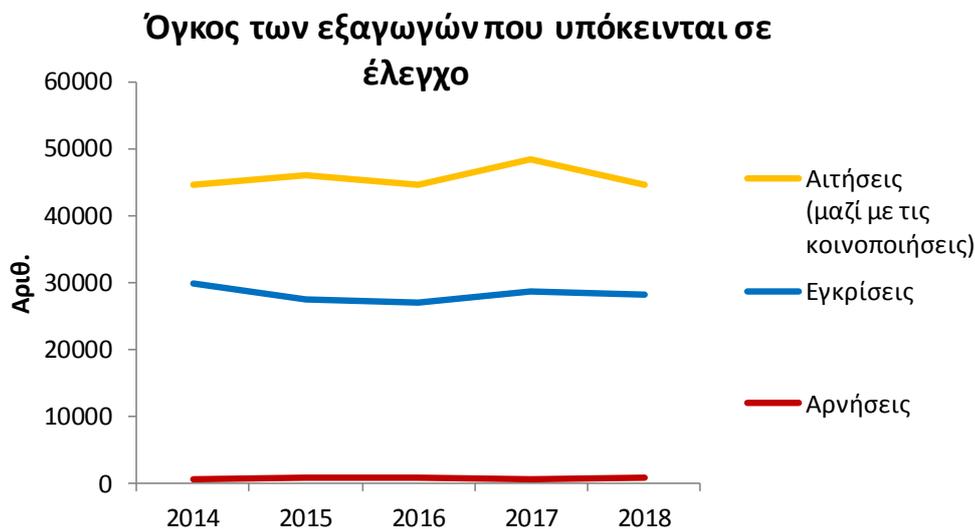

Διάγραμμα 4: Εκτιμήσεις ενωσιακών εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης: Χώρες προορισμού ανά περιφέρεια και υποπεριφέρεια το 2018.

4.2. Ενωσιακός έλεγχος του εμπορίου ειδών διπλής χρήσης: Αιτήσεις, άδειες, αρνήσεις

Υπό το πρίσμα του άρθρου 19 παράγραφος 2 του κανονισμού, το οποίο ορίζει ότι «[τ]α κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για την καθιέρωση άμεσης συνεργασίας και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών, με σκοπό να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα του κοινοτικού συστήματος ελέγχου των εξαγωγών», η ομάδα DUCG έχει προβεί σε ανταλλαγές στοιχείων και πληροφοριών για τις αδειοδοτήσεις με στόχο την καλύτερη κατανόηση των ελέγχων των εξαγωγών και της οικονομικής τους επίδρασης. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για την περίοδο αναφοράς: θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι δεν συγκεντρώνουν όλα τα κράτη μέλη όλα τα στοιχεία. Επομένως, τα στοιχεία που παρέχονται παρακάτω αντιπροσωπεύουν κατά προσέγγιση εκτιμήσεις των συνολικών ποσοτήτων και αξιών, εντός των ορίων των στοιχείων που παρασχέθηκαν από τα κράτη μέλη.

Η συνολική αξία¹⁶ των αιτήσεων ανήλθε σε 50,7 δισ. EUR, με αποτέλεσμα οι εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που υπόκεινται σε έλεγχο να αντιπροσωπεύουν το 2,6 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ. Η αξία των εγκεκριμένων εμπορικών συναλλαγών σε είδη διπλής χρήσης ανήλθε σε 41,5 δισ. EUR, αντιπροσωπεύοντας το 2,1 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ, με την πλειονότητα των εγκεκριμένων συναλλαγών να καλύπτεται από ειδικές άδειες (περίπου 25 349 μεμονωμένες άδειες εκδόθηκαν το 2018) και συνολικές άδειες (βάσει της αξίας τους). Αρνήσεις εκδόθηκαν μόνο για μικρό ποσοστό εξαγωγών: το 2018 εκδόθηκαν 791 αρνήσεις, αριθμός που αντιπροσωπεύει το 0,69 % της αξίας των υποκείμενων σε έλεγχο εξαγωγών ειδών διπλής χρήσης το εν λόγω έτος και το 0,02 % των συνολικών εξαγωγών εκτός ΕΕ.

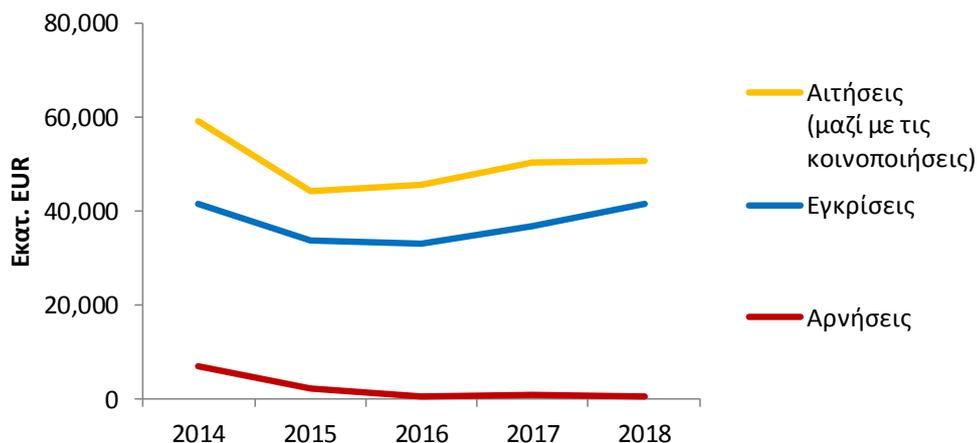

Διάγραμμα 5: Όγκος (αριθμός) εγκρίσεων και αρνήσεων το διάστημα 2014-2018¹⁷.

¹⁶ Το μέγεθος αυτό περιλαμβάνει την αξία των αιτήσεων χορήγησης άδειας και των κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών εξαγωγής.

¹⁷ Στα διαγράμματα 5 και 6, τα στοιχεία για τις «Αιτήσεις» περιλαμβάνουν όλες τις αιτήσεις χορήγησης άδειας, συμπεριλαμβανομένων των κοινοποιήσεων στο πλαίσιο γενικών αδειών, παρέχοντας έτσι μια ένδειξη των

Αξία των εξαγωγών που υπόκεινται σε έλεγχο

Διάγραμμα 6: Αξία εγκρίσεων και αρνήσεων κατά τα έτη 2014-2018 (σε εκατ. EUR).

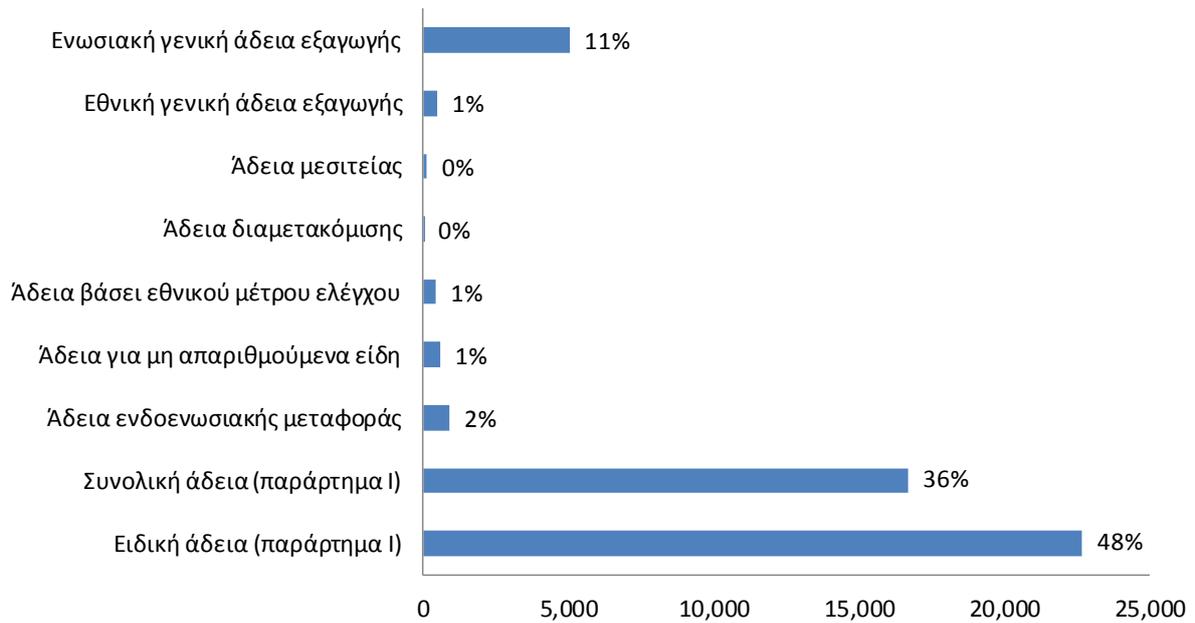
Εγκεκριμένος όγκος εξαγωγών ανά τύπο άδειας το 2018

Διάγραμμα 7: Όγκος (αριθμός) εγκρίσεων ανά τύπο άδειας το 2018.

«εξαγωγών που υπόκεινται σε έλεγχο», δηλαδή της αξίας των εξαγωγών εκτός ΕΕ που υπόκεινται σε διαδικασία χορήγησης άδειας. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για τις αιτήσεις, τα διαγράμματα χρησιμοποιούν στοιχεία για τις εγκρίσεις ως εκτίμηση για τα στοιχεία για τις αιτήσεις. Τα στοιχεία για τις «Εγκρίσεις» αναφέρονται στις εξαγωγές ειδών διπλής χρήσης που εγκρίθηκαν βάσει ειδικών και συνολικών αδειών. Επισημαίνεται ότι οι αιτήσεις δεν αντιστοιχούν κατ' ανάγκη στο άθροισμα των εγκρίσεων και των αρνήσεων, καθώς κάποιες αιτήσεις ενδέχεται να ακυρωθούν και κάποιες να μην ολοκληρωθούν εντός του ίδιου έτους. Τα στοιχεία για τις «Αρνήσεις» αναφέρονται στον όγκο και την αξία των εξαγωγών για τις οποίες εκδόθηκε άρνηση.

Εγκεκριμένη αξία εξαγωγών ανά τύπο άδειας το 2018

Διάγραμμα 8: Αξία (σε εκατ. EUR) εγκρίσεων ανά τύπο άδειας το 2018.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να λάβουν γνώση της παρούσας έκθεσης στο πλαίσιο της δέουσας άσκησης από την Επιτροπή των εξουσιών που της ανατέθηκαν με τον κανονισμό.